Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 36 (291) | ГОД VII | 9 ВЕРАСНЯ 1962 ГОДА | ЦАНА 60 ГР

Максіму Танку 50 год

З нагоды 50 гадавіны з дня нараджэння шлём дарагому Юбіляру самыя сардэчныя прывітанні, словы любві і захаплення Яго цудоўным талентам.

На стар. 2 чытайце артыкул аб Максіме Танку спецыяльна напісаны для «Нівы» савецкім літаратурным крытыкам Г. Бярозкіным.

Максім Танк выступае на ўрачыстасці, прысвечанай гадавіне вызвалення Польшчы

ВЕРА ЛЕЎЧУК

Па Сакольскай дарозе...

Зусім неспадзявана рассунуліся хмуры і яскравае сонца заліло зямлю. Доктар Фількевіч спешна пасаджаў нас ва ўласную машыну. Сам сеў за руль. Дарога была брукаваная і колы машыны выспеўвалі на ёй сваю шурплівую песню.

Сакольскі краявід! Які ён іншы ад роўнага плоскага Гайнаўскага. Машына падымалася і апускалася, гойдалася на дарозе. А праз адчыненае акенца ўрывалася бліскучае сонца, змешанае з ветрам. Было прыемна.

Кароткая размова перад выездам у Сакольцы з др Фількевічам, намеснікам кіраўніка аддзела здароўя, і др Дохай (аб ім асобна), дазволіла сарыентавацца, што ў галіне аховы здароўя ў Сакольскім павеце вее новы вецер. Таму, калі др Фількевіч запрапанаваў нам падскочыць у адзін новаадкрыты вясковы пункт аховы здароўя, згадзіліся мы на гэта хутка.

Машына з шумам убірае пад сябе дарогу. Сонца свеціць. Найперш затрымліваемся у вёсцы Васілёўка. Незнаёмая нам Леакадыя Бялецкая з гэтай вёскі нарадзіла нядаўна ў новаарганізаваным радзільным доме пры пункце аховы здароўя ў Янове б л і з н я т. Першы выпадак у акоіліцы, першы ў новым радзільным доме. Такую асаблівасць улічыў Паватовы аддзел здароўя і падарыў шчаслі-

(Працяг на стар. 5)

МАКСІМ ТАНК

* * *

«Кесарава — кесару...»
Табе ж я ўсё аддаў:
І тое, што належала
Да зор, зямлі і траў;

І нат калі ў далёкі шлях
Мяне пазвала ты,
Пайшоў я, за сабой усе
Разбурыўшы масты.

Я шмат багінь спакуслівых
І ласкавых страчаў,
Але табе, паэзія,
Ніколі не здраджаў.

— Прадайце лёс, а ну ж усміхнецца шчасце. Кніжная латарэя прыцягвае да сябе натоўп моладзі і старэйшых.

На сцэне дзяўчаты з Койлаў.

(Рэпартаж «У грабавым ляску» чытайце на стар. 3)

ПА ТОЙ БОК ЖЫЦЦЯ.

ТЫДЗЕНЬ

Рэдакцыя здабыла дзённік аднаго з беластоцкіх хуліганаў. На аснове гэтага дзённіка мы апрацавалі цыкл артыкулаў п. з. «Па той бок жыцця», які і прапануем нашым чытачам.

Панядзелак, 16.X.II.1957 г.

— Прапускаеш дні! — настаўнік ссупіў бровы. — Заўтра прыдзі з маткаю.

Сашка, вучань III-га класа, апусціў галаву. «Будзе біць, на вачах усіх! Шырокай дзягаю з жоўтай запінкаю...»

— Гэты тыдзень мама працуе на першай змене, — каўкнуў сліну.

— Не ведаеш раскладу урокаў, хлопчык мой. У аўторак пачынаюцца яны а 12-ай гадзіне.

Маці вярнулася з працы, калі гадзіннік адбіваў другую. У місцы намачыла кавалак мяса. Пэўна стаяла ў чарзе. Саша мацней пахіліўся над сшыткамі.

— Вучыся сынок, вучыся, — сказала, як штодзень, і праз момант глядзела на партрэт пакойнага бацькі...

Аўторак. —

— Прыдзе?

Саша не адзываўся.

— Без маткі не хачу цябе бачыць у школе!

Пайшоў — да спартыўнага клуба «Ягелонія» пры вуліцы Юравецкай. Шумна тут, як заўсёды.

— Голубе! Згуляем партыю пінг-понга? Га?!

Сашка павесялеў. Гралі. Раз, другі раз, трэці. Вось і ранні зімовы змрок.

— Окэй... Цудоўна падаеш, — новы знаёмы клапнуў па плячы. — Называюся Генік.

— Сашка.

— Хочаш есці?

— Хочацца.

— Пакінуў «буду»? Маеш рацыю. І мне надакучылі «акулярнікі»...

Заначавалі ў прывакзальнай пачакальні «Беласток — Цэнтральны».

(Працяг на стар. 4)

НЕБЯСПЕЧНАЯ ГУЛЬНЯ З АТАМАМ

У мінулым тыдні прэзідэнт ЗША Дж. Кенедзі зрабіў заяўленне, якое ўводзіць у зман людзей, неарыентуючыхся ў сутнасці амерыканскай атамнай палітыкі. У часе прэс - канферэнцыі адзначыў ён, што «з'яўляецца шчаслівым, маючы магчымасць паведаміць, што, паводле меркаванняў ўрада ЗША, прапанова СССР, каб спыніць, пачынаючы ад 1 студзеня 1963 года, усялякія ядзерныя выпрабаванні, з'яўляецца разумнай і што Злучаныя Штаты супольна з усімі зацікаўленымі гэтым пытаннем краінамі паложаць усе намаганні, каб заключыць карысны дагавор.»

Маючы на ўвазе, што гэтая заява была зроблена пасля апублікавання ў Жэневе апошніх савецкіх прапаноў, можна меркаваць аб Злучаных Штатах як аб краіне, якая ўрэшце ідзе насустрач мудрым намаганням, накіраваным на ліквідацыю ў арсенале ўзбраенняў найбольш грозных сродкаў знішчэння — ядзерных бомб. Тым часам справа выглядае па-другому. У той самы час, калі Кенедзі выступаў у Вашынгтоне са сваёй шматабяцаючай дэкларацыяй, прадстаўнікі ўрада ЗША, удзельнічаючыя у Жэнеўскай канферэнцыі па раззбраенню, рашуча адкінулі савецкую прапанову, якая прадбачвала спыненне, пачынаючы ўжо ад 1 студзеня 1963 года, усялякіх ядзерных выпрабаванняў. Уся сутнасць заходняй атамнай палітыкі зводзіцца зараз да таго, каб пад прыкрыццем быццам бы немагчымасці дасягнення паразумення далей праводзіць ядзерныя выпрабаванні і не толькі пад зямлёю, але таксама пад вадою і ў касмічнай прасторы.

Гэтага вымагае быццам бы неабходнасць дагнання і апераджэння Савецкага Саюза.

Многія аднак краіны паддаюць пад сумненне такую аргументацыю, у тым ліку і нейтральныя, якіх прадстаўнікі знаходзяцца ў Жэневе. Гэтыя дзяржавы наогул адназначна ацэньваюць сэнс савецкіх прапаноў, якія незалежна ад стану атамнага ўзбраення СССР накіраваны на поўную ліквідацыю гонкі ўзбраенняў і магчымага канфлікту атамнай зброі. Нейтральныя дзяржавы не згаджаюцца таксама з аргументацыяй ЗША, якія хочуць увесці кантрольныя інспекцыі як умову для заключэння пагаднення аб забароне ядзерных выпрабаванняў.

Яны ведаюць, менавіта, аб тым, што ў сённяшніх абставінах **усе ядзерныя выпрабаванні** можна кантраляваць пры дапамозе тэхнічнага абсталявання, размешчанага ў некалькіх дзесятках месц зямнога шару. Тым часам ход Жэнеўскай канферэнцыі даў шмат доказаў, што ЗША і Вялікабрытанія ўжываюць усялякіх хітрасцей, каб стварыць для сябе спрыяльныя ўмовы для пашырэння атамнага патэнцыяналу, або — з другога боку — палепшыць сабе ўмовы для шпіёнскай работы.

Нельга аднак сказаць, што на працягу апошніх тыдняў пазіцыя ЗША не змянілася. Пад націскам вучоных і прадстаўнікоў нейтральных краін Злучаныя Штаты згадзіліся на магчымасць выкрывання тэхнічнымі спосабамі ядзерных выбухаў у паветры і космасе. Яны нават хочуць падпісаць пагадненне аб забароне такіх выпрабаванняў аднак з выключэннем... выбухаў пад зямлёю. У выніку такое пагадненне не прынесла б ніякай змены ў параўнанні з цяперашняй сітуацыяй. Для чалавецтва з'яўляецца абыякавым, ці вялікая атамная вайна падрыхтоўвалася б у глыбіні пустыні Невада, ці на яе паверхнасці. Альтэрнатыва зводзіцца не да таго, як падрыхтаваць для чалавецтва агульную магілу, але ці наогул усё гэта патрэбна. У такіх умовах словы прэзідэнта ЗША поўны фальшу і двудушнасці. Іх лёгка расшыфравалі і нейтральныя краіны. Неўзабаве пасля заяўлення Кенедзі дэлегаты Нігерыі, Індзіі і Бразіліі выступілі ў Жэневе з уласнымі праектамі, якія ў агульных абрысах зводзяцца да падтрымкі савецкай пазіцыі.

І так, хаця Жэнеўская канферэнцыя не прынесла на працягу паўгода ніякіх станоўчых вырашэнняў, але аднак з кожным днём штораз больш агаляе яна і ізалюе заходнюю атамную палітыку.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

Да 50-годдзя з дня нараджэння

МАКСІМ ТАНК

17 верасня 1962 года спаўняецца 50 год аднаму з таленавітых паэтаў Савецкай Беларусі — Максіму Танку.

На шлях паэтычнай творчасці Максім Танк (Яўген Іванавіч Скурко) уступіў на пачатку 30-х гадоў. Камсамолец, актыўны ўдзельнік нацыянальна - вызваленчага руху ў былой Заходняй Беларусі, Танк паставіў сваю паэзію на службу рэвалюцыйнай барацьбы за вызваленне народа, за ўз'яднанне ўсіх беларускіх зямель у адзінай сацыялістычнай дзяржаве.

Вядома, што афіцыйныя палітыкі буржуазнай Польшчы праводзілі на заходнебеларускіх і заходнеукраінскіх землях антынародны, шавіністычны курс на насільнае апалячванне, на знішчэнне нацыянальных багаццяў беларускага і украінскага народаў. Сутнасць гэтага курса з незамаскаваным цынізмам раскрыў адзін з буржуазных польскіх публіцыстаў: «Ні аб якім беларускім народзе не можа быць і мовы таму, што беларусы не маюць сваіх уласных традыцый».

Іменна ў тым і была заслуга Танка, што ў сваёй гераічнай па сутнасці, манументальнай і вельмі чалавечнай лірыцы, у сваіх сюжэтных паэмах паэт стварыў вобраз пакутуючага і змагаючагася народа, перадаў яго неадольнае імкненне да шчасця і свабоды, пацвердзіў яго гістарычнае быццё.

Першая кніга Максіма Танка, выданая ў 1936 годзе на сродкі Камуністычнай партыі, мела вельмі вымоўны загаловак — «На этапах». Вокладка кнігі прадстаўляла дарогу, штык і цень штыка, падаючы на дарогу. Скупы гэты малюнак даволі поўна перадаваў сэнс творчасці паэта - рэвалюцыянера, які не раз зведаў этапы, турмы, жорсткі цэнзурны гнёт. Ды і ці ж магло быць інакш, калі баявой, натхнёнай песні паэта каланізатары баяліся не менш, чым вінтоўкі ў руках паўстанца.

У творчасці Максіма Танка з часоў буржуазнай Польшчы вельмі часта сустракаецца вобраз людскіх рук, параненых аб штыкі, аб калючы дрот, але ўпарта працягнутых на Усход, да сонца. Гэта, уласна кажучы, галоўны вобраз паэта і асноўны лейтматыў яго ранняй творчасці.

І ці варта здзіўляцца, што ўступленне Савецкай Арміі на заходнебеларускую зямлю 17 верасня 1939 года Максім Танк сустрэў сардэчным, усхваляваным прывітаннем:

Здарова, таварышы!
Доўга чакалі
Мы вас і чакала ўся
наша зямля...

У песні, якой паэт сустрэў савецкіх байцоў, гучалі радасць, шчасце споўніўшыхся надзей, захапленне свабодай і прадчуванне небывалых даляў, якія ўпершыню адкрыліся перад сэрцамі...

І раптам — вайна... На паўслове абарвалася, не набраўшы вышыні, новая песня Максіма Танка. Паэт уступіў у рады Савецкай Арміі. Дастаткова прывесці толькі загалоўкі некалькіх яго вершаў, напісаных у першыя месяцы вайны, каб уявіць сабе іх змест: «Падымайся, Беларусь!», «Не шкадуйце, хлопцы, пораху!», «Рыхтуйце зброю», «Да зброі, Беларусь!» Гэтыя і многія іншыя вершы, надрукаваныя ў выглядзе лістовак, распаўсюджваліся па акупаванай фашыстамі беларускай зямлі.

Светам усенароднага подзвіга, зробленага на палях вайны, асветлена ўсё напісанае Танкам у першыя пасляваенныя гады. Вопыт вайны ўзбагаціў паэта, абвастрыў яго пачуццё адказнасці за лёс света, прымусіў з новай сілай адчуць свае сувязі з усім працоўным чалавецтвам.

Пасляваенную паэзію Танка адчыняе магутны рэквіем па тых, хто не дажыў да светлага дня Перамогі. Чалавечая туга і боль, паднятыя да вяршынь трагічнага пафаса, гучаць у такіх вершах, як «Трасцянец» і «Гета», гэтых здзіўляюча дакладных і чуткіх, як сігнал сейсмографа, здымках зямлі, абвугленай агнём «на глыбіню магіл» і «ў вышыню да самых дальніх зор».

Перамога савецкага народа над фашызмам з'явілася перамогай бессмяротных прынцыпаў гуманізма над сіламі цемры і зла. У паэзіі Танка гэтыя прынцыпы жывуць не самі па сабе, не «тэарэтычна», а як жывая неспакойная заўзятасць, патрабуючая не слоў, а рэальнага актыўнага дзеяння, якое зрабіла б немагчымым новую «вылазку» зла, новы яго напад на будучыню света і чалавецтва.

Узбуджаць у людзях пачуццё актыўнай, дзейснай чалавечнасці — вось у чым бачыць паэт свой свяшчэнны абавязак, і гэтаму абавязку ён ніколі не здрадзіць.

Вось чаму і сёння, захоплены пафасам мірнай стваральнай працы, голасна, з запалам услаўляючы сваіх землякоў - металургаў, машынабудаўнікоў, рыбакоў — паэт не прапускае зручнага моманту, каб напомніць людзям аб ахвярах Асвенціма і Хірасімы, намаляваць карціну выкінутых на бераг Балтыйскага мора старых нямецкіх мін, якім усё яшчэ сняцца «лінкоры і смерць»...

Мастак ярка праяўленага рамантычнага складу, які, у прыватнасці, многаму навучыўся ў такіх паэтаў перадавога польскага рамантызма, як Міцкевіч і Славацкі, Танк умее, гаворачы аб падзеях велізарнай гістарычнай важнасці, захаваць непасрэднасць і чысціню першага ўражання, свежасць і навіну ўпершыню ўбачанага і пазнанага.

Побач з трагічнымі, поўнымі гора і болю вершамі, як «Трасцянец» ці «Хірасіма», мы сустракаем у Танка вершы, перапоўненыя нестрыманай цягай да цудоўнага і заўсёды маладога света закатаў, сосен, азёр. З-пад пяра паэта, стварыўшага страшную карціну зямлі, абвугленай «на глыбіню магіл», выйшаў і здзіўляюча чысты, па-веснавому празрысты вобраз, калі сустрэтая на дарозе дзяўчына «нясе два поўныя вядры з вадой крынічнай веснавой зары». Сэрца паэта, зведаўшае шмат гора, яшчэ можа хваляваць постаць вясковага хлапчука з кропелькай мёда, што «святлей каміфолі», на запэцканым тварыку...

Маштабнасць і шырыня, уменне ахапіць адзіным поглядам блізкае і далёкае, гістарычна значнае і штодзённа заўсёды адрознівалі Максіма Танка. Асабліва праявілася гэта ў апошніх кнігах паэта «След бліскавіцы» і «Хлеб мой надзённы». Гэта вельмі розныя, і разам з тым адзіныя ў сваім гучанні паэтычныя кнігі. Вершы напісаны ў стылі свабоднага лірычнага апавядання, яны вяртаюць нас да першапачатковага ўспрыймання свету паэтам, да тых незабыўных уражанняў дзяцінства, з

(Працяг на стар. 7)

ФУТБОЛ

Становішча на 2 верасня

III ЛІГА

Mazur — Warmia 7:0, Skra — Husar 3:0, Tur — Wigry 3:1, Sokoł — ŻKS 0:1, Włókniarz — Pogoń 5:1, ŁKS — Gwardia 1:1.

1.	Mazur Ełk	10:0	29: 3
2.	Gwardia B-stok	7:3	21: 8
3.	Tur Bielsk Podl.	7:3	14:11
4.	ŻKS Zambrów	6:4	12: 9
5.	Skra Czarna B.	5:3	8: 9
6.	Włókniarz B-stok	5:5	11:10
7.	Wigry Suwałki	4:6	10:14
8.	Husar Nurzec	4:6	8:15
9.	Sokoł Sokółka	4:6	8:16
10.	ŁKS Łomża	3:7	7:11
11.	Warmia Grajewo	2:8	9:21
12.	Pogoń Łapy	1:7	4:14

КЛАС «А»

Orzeł Kolno — ŁKS Łomża 5:1, Kresovia Gołdap — Promień Mońki 4:0, Wissa Szczuczyn — LZS Suchowola 3:1, Wigry Suwałki — Mazur Ełk 0:0, Puszcza Hajnówka — Żubr Białowieża 4:0, LZS Uhowo — Ognisko Białystok 1:2, Gwardia Białystok — Tur Turośń Kościelna 5:1, Husar Nurzec — Jagiellonia Białystok 1:4.

ЛІГА ЮНІЁРАЎ

Ognisko Białystok — Puszcza Hajnówka 1:5, Gwardia Białystok — Jagiellonia Białystok 1:3, ŁKS Łomża — Sokół Sokółka 2:5, Warmia Grajewo — Skra Czarna Białostocka 2:1, Mazur Ełk — Wissa Szczuczyn 1:0.

ЧЭМПІЯНАТ СССР

I падгрупа

Дынама К. — Лакаматыў 3:0, Шахцёр — СКА 2:2, Зеніт — Спартак Ер. 2:1, Кайрат — Даўгава 0:0, Лакаматыў — Жальгірыс 0:0, Даўгава — Шахцёр 2:0, Спартак Ер — СКА 2:1, Дынама К — Кайрат 1:0.

1.	Дынама К	28:6	39:17
2.	ЦСКА	27:9	28:8
3.	Шахцёр	19:11	25:19
4.	Зеніт	18:16	29:20
5.	Малдова	17:15	23:20
6.	СКА	17:19	29:25
7.	Кайрат	14:18	14:17
8.	Лакаматыў	11:23	15:27
9.	Даўгава	11:23	14:26
10.	Спартак Ер	11:23	13:29
11.	Жальгірыс	9:21	10:31

II падгрупа

Дынама Тб — Беларусь 3:2, Авангард — Спартак М 0:0, Дынама Л — Тарпеда М 2:4, Кр. Саветаў — Тарпеда К 3:0, Нафтавік — Пахтакор 0:0, Тарпеда М — Авангард 1:0, Дынама Тб — Дынама М 1:1, Пахтакор — Кр. Саветаў 2:1, Беларусь — Дынама Л 2:2.

1.	Тарпеда М	22:10	37:16
2.	Дынама Тб	22:12	26:15
3.	Дынама М	21:11	23:13
4.	Спартак М	19:11	32:17
5.	Пахтакор	19:15	19:19
6.	Нафтавік	17:17	23:20
7.	Беларусь	14:20	16:20
8.	Авангард	13:21	23:13
9.	Дынама Л	13:21	13:34
10.	Тарпеда К	11:21	17:32
11.	Кр. Саветаў	11:23	19:28

Юрый Дольд-Міхайлік

БАРОН фон ГОЛЬДРЫНГ

На Атлантычным вале

ПЕРАКЛАЎ Хведар Асіпчук

Раніцай Генрых вырушыў у Сен-Назера, невялічкае мястэчка ў заходняй Францыі, паблізу якога была размешчана дывізія генерал - маёра Толе.

У назначаны час Генрых далажыў генералу пра мэту сваёй камандзіроўкі.

— Вы атрымаеце ўсе патрэбныя дадзеныя заўтра а дзесятай раніцы, — сказаў генерал. — А пакуль пагуляйце ў нас... Калі ласка! — крыкнуў генерал у адказ на стукат у дзверы.

184

Нехта ўвайшоў. Генрых сядзеў спіною да дзвярэй і не бачыў, хто гэта.

— Знаёмцеся, мой ад'ютант, маёр Шульц, а гэта наш госць — барон фон Гольдрынг, — сказаў генерал. Здзіўленне і жах убачыў Генрых на твары маёра, калі павярнуўся да яго і прывітаўся.

— Маёра Шульца, гер генерал, я ведаю ўжо даўно. Мы з ім сябры. Ці не так, гер Шульц?

— Цалкам справядліва!

— Тады павячэраем сёння разам. А цяпер я іду. Вы, гер Шульц, цэлы дзень свабодны. Спадзяюся, вы паклапоціцеся, каб наш госць не занудзіўся да вечара.

Генрых і Шульц вышлі з кабінета генерала.

— Зойдзем да мяне! — запрапанаваў Шульц, паказваючы на дзверы насупраць кабінета генерала.

Сеўшы адзін супраць аднаго, Шульц і Гольдрынг доўга маўчалі.

— Здаецца, гер Шульц, вы не вельмі рады нашай сустрэчы? — першым спыніў маўчанне Генрых. — А той здзіўлены позірк, якім вы мяне сустрэлі ў кабінеце вашага начальніка, сведчыць пра тое, што вы спадзяваліся сустрэць мяне хіба што на тым свеце?

— Вы, як і раней, гаворыце шматзначна і загадкамі, барон!

— Памыляецеся, бо я зусім не збіраюся гуляць з вамі ў жмуркі, Шульц! Вы нарушылі слова афіцэра, наш дагавор на ўсходнім фронце! Я прыехаў сказаць вам, што таксама парушу сваю абяцанку і гэту фатаграфію генерала Даніеля — вы пазнаеце яе? — неадкладна ж перадам куды трэба.

185

— Я не нарушыў дагавору! — глуха сказаў Шульц.

— А данос з Мантэфлер да гестапа ў Сан-Рэмі хто пісаў? А данос у штаб корпуса?

— Чаго вы ад мяне хочаце? — прахрыпеў Шульц.

— Ад вас асабіста нічога! Хай вашым далейшым лёсам клапоціцца гестапа.

Генрых падняўся і накіраваўся да дзвярэй.

— Гольдрынг!

Шульц.

— Вы нешта маеце сказаць мне, маёр?

— Гольдрынг! Малю вас! Ну, усё, што хочаце...

— А мне нічога ад вас не трэба! Усе звесткі рыхтуе для мяне начальнік штаба. Заўтра я папрашу ў камандзіра дывізіі пропуск, аб'еду дзялянку, і заданне мае закончылася. У чым жа вы мне можаце дапамагчы?

— Вас могуць не пусціць на ўмацаваныя пункты.

— Ну, і чорт з імі! Яны мяне мала цікавяць. Скажу свайму генералу, што не пусцілі, і ўсё!

— Я здабуду вам пропуск! Я дам вам карту мінных палёў.

— І вось такой дробяззю вы хочаце купіць маё маўчанне, Шульц?

186

У грабавым ляску

«Купалаўскі дзень» на Гайнаўшчыне адкрывае сакратар павятовага камітэта ПАРП тав. Мікалай Самоцік.

На дарозе з Гайнаўкі ў Бельск, за вёскай Збуч, расце прыгожы грабавы лясок. Месца, быццам спецыяльна створана да культурных мерапрыемстваў летам.

Гэтае маляўнічае месца і выбраў Гайнаўскі аддзел БГКТ на фест у сувязі з «Днямі Купалы», якія ўрачыста адзначаюцца ва ўсёй нашай краіне.

У нядзелю 26 жніўня ад самай раніцы ў грабавы лясок з розных старон накіроўваюцца групкамі моладзь і старэйшыя. Едуць веласіпедамі, матацыкламі і самаходамі. Ідуць пехатою з Гайнаўкі, Чыжоў, Курашава, Орлі. Грабавы лясок запаўняецца людзьмі. Пасярод яго, на круглай палянцы яшчэ напярэдадні была пабудавана эстрада з дошак.

Урачыстасць адкрывае сакратар павятовага Камітэта ПАРП у Гайнаўцы Мікалай Самоцік. Ён у цёплых словах вітае прысутных і сцвярджае, што творчасць вялікага паэта

Найпрыгажэй спявалі вось гэтыя прыгажуні — Валя Паўлючук і Надзя Раманюк.

Беларусі Янкі Купалы за гады народнай улады сталася шырока вядомай сярод насельніцтва Гайнаўшчыны.

На эстраду выходзіць прадстаўнік Галоўнага Праўлення БГКТ Уладзімір Паўлючук. Прысутныя з увагай слухаюць даклад аб творчым шляху беларускага песняра.

А пасля эстраду бярэ ў сваё ўладанне моладзь. Выступае дзявочы самадзейны калектыў з Койлаў.

Белыя, як снег, народныя ўборы. Яскравай чырванню гараць накінутыя на плечы хусцінкі. Усё гэта прыемна кантрастуе з зялёнай ліствой грабавага лесу. Прыцягвае да сябе позіркі соцен прысутных.

Плывуць адна за другой беларускія, рускія і украінскія песні і далёка за лесам адклікаюцца рэхам. Яны заваладваюць натоўпам, зачароўваюць яго. Цікавы гэта самадзейны калектыў. У ім няма кіраўніка. Койлаўскія дзяўчаты — самадзейніцы самі сабой кіруюць. Самі праводзяць рэпетыцыі, самі арганізуюць канцэрты.

На эстрадзе паяўляецца самадзейны калектыў з Курашава. Душа гэтага калектыва — кіраўнік мясцовай школы Анатоль Швед. Ён патрапіў заахвоціць да культурнай дзейнасці моладзь не толькі Курашава, але і навакольных вёсак. 32 канцэрты, якія даў гэты калектыў за час свайго двухгадовага існавання, сведчаць найлепш аб яго актыўнасці ў культурнай дзейнасці.

Прысутныя горача ўспрынялі выступленне вучаніцы XI класа Беларускага ліцэя ў Гайнаўцы — Лены Грыц. Яна сапраўды па-мастацку чытала вершы Янкі Купалы.

Аднак найбольшай папулярнасцю і зацікаўленнем прысутных карыстаўся на фесце конкурс на найлепш выкананую песню.

На эстраду выходзяць людзі проста з натоўпу. Заахвочваць да ўдзелу ў конкурсе не было патрэбы. Песня на Гайнаўшчыне, асабліва беларуская народная песня, карыстаецца вялікай любоўю і папулярнасцю. Найлепшым з усіх удзельнікаў конкурсу аказаўся дуэт у складзе Валі Паўлючук і Надзі Раманюк з Койлаў. Калі яны выконвалі частушкі, воплескам не было канца.

— Каму што найлепшае — нам марожанае.

Пасля мастацкіх выступленняў на эстрадзе ў грабавым ляску паявіўся вайсковы аркестр. Моладзь і старэйшыя весела гулялі да позніх гадзін вечара. «Купалаўскі дзень» на Гайнаўшчыне доўга застанецца у памяці прысутных. (вб)

Фота: **А. ЗДРАДОЎСКІ**

— Ну, а мы?...

На эстрадзе мастацкі калектыў з Курашава.

— Вось, дык спяваюць... — захапляюцца людзі.

У БЕЛАСТОЦКІМ ПАДПОЛЛІ.

ЗДРАДА

Набліжалася першамайскае свята 1929 года.

Сувязная перадала: у 20 гадзін быць на явачнай кватэры па вуліцы Заменгофа №33. Сымон Кузьмін ведаў гэты дом. Жыў у ім зубны тэхнік.

Гальперн, сакратар аккома КПЗБ, ужо чакала яго. З кухні прайшлі ў пакой. Вялася тут ціхая размова — некалькі жанчын, два студэнты з Вільні і два цывільныя з Варшавы. Чуваць было, як у вясновым змроку на ганку нехта іграе на мандаліне. Знак, што небяспекі няма.

Абмяркоўваўся план святкавання Першамая.

— Ваш ТБШ-оўскі гурток мастацкай самадзейнасці выязджае ў Супрасль са спектаклем, — звярнулася Гальперн да Кузьміна. — Лепшай аказіі і не трэба. Атрымаеце лістоўкі і даручыце іх там адной асобе...

— Яно так, — Кузьмін вагаўся. — Баюся, каб у выпадку правалу не даць паліцыі прычыны да нападак на ТБШ, адзінай нашай легальнай арганізацыі.

— Слушна, — падтрымаў студэнт. — Непатрэбная рызыка. Як даручаць, то іх справа.

— Ну і панікёры з вас, — Гальперн была незадаволена. — Усё будзе добра.

У сераду, познім вечарам, Кузьмін паволі ішоў Палескай вуліцай. Наперадзе паказаўся высокі насып ваўкавыскай чыгункі. Пераскочыў праз смярдзючы фабрычны раўчак, затрымаўся каля зарасніку.

Гальперн з'явілася пунктуальна ў таварыстве незнаёмай жанчыны. Хвіліну пакапалася ў кошыку і падала пачку.

— Многа?

— Паўтара кілаграма, — прашаптала.

Пайшлі. Кузьмін насцярожана разглядаўся ў цемнаце.

На Сандамерскай было пуста і ціха. Мікалай Грыцук, шасцідзесяцігадовы стары яшчэ не спаў.

— Дзядзька Грыцук! На грыбы не выбіраецеся? — запытаў Кузьмін.

(Працяг на стар. 5

— Гольдрынг! Гер фон Гольдрынг! Я ведаю, што гэта не тое, што вас можа задаволіць. Але я клянуся, я больш і словам ніколі і нідзе не згадаю вас.

Генрых зрабіў выгляд, што задумаўся.

— Добра, Шульц! Сёння ж вы мне паказваеце ўмацаванні.

* ✲ *

Выехаўшы з лесу, машына рушыла ўздоўж берагу.

— Дык дзе ж той славуты Атлантычны вал? — спытаў Генрых.

— Ніякага вала, якраз, няма, прынамсі на нашай дзялянцы. Дывізія расцягнута на сорак два кіламетры, дзе ёсць тры моцна ўмацаваныя пункты. Зараз мы будзем на адным з іх. Рэшта — дакладная копія таго, які мы агледзім. Паміж імі — мінныя палі.

Хвілін за дзесяць машына спынілася. Генрых здзіўлена азірнуўся. Ніякіх умацаванняў ён не прыкмеціў.

— Вы, маёр, здаецца, маеце намер жартаваць?

— І не падумаў! Вы бачыце гэтыя сеткі? Прыгледзьцеся да іх.

Каля самай вады, замаскаваныя густымі сеткамі пад колер пяску, цягнуліся жалезабетонныя агнявыя пункты з амбразурамі або рухомымі бранірае

ванымі купаламі. За першай лініяй агнявых пунктаў працягвалася другая, за ёй — трэцяя.

Генрых зайшоў на некалькі ўмацаваных пунктаў, а далей запрапанаваў Шульцу абмежавацца толькі ротнымі каманднымі пунктамі. Разглядаючы карту ўмацаванага раёна, Генрых то захапляўся дакладнасцю вызначэння, то рабіў агульныя заўвагі. Камандзірам рот вельмі спадабаўся гэты дасціпны афіцэр. І нікому не здалося дзіўным тое, што левую руку ён увесь час трымае на борце мундзіра, бо ніхто не здагадаўся, што са звычайнай яго пятлі выглядае замаскаваны ў гузіку аўтаматычны фотаапарат.

Толькі а сёмай вечара, агледзеўшы ўсе тры ўмацаваныя раёны, вярнуліся Шульц і Гольдрынг у штаб дывізіі. Тут жа прыбыў сувязны і запрасіў іх да генерал - маёра Толе.

Змучанаму пасля падарожжа па ўмацаваным раёне Генрыху найбольш хацелася адпачыць, і ён у душы праклінаў гасціннасць генерала. Тым больш, што ён не спадзяваўся даведацца ад генерала нічога новага і цікавага — пасля сённяшняй паездкі ўсе тайны Атлантычнага валу, у даслоўным сэнсе, ляжалі ў Генрыха ў кішэні, зафіксаваныя на асабліва чулай мікраплёнцы. Але адмовіцца ад запрашэння было нязручна.

Толе сустрэў гасцей вельмі ветліва. Перад адпраўкаю на ўсходні фронт генерал хацеў як найлепш

пазнаёміцца з гэтай цалкам загадкавай для яго краінай і ён засыпаў Гольдрынга пытаннямі. Ужо пад канец вечара генерал паведаміў Гольдрынгу і Шульцу зусім неспадзяваную для іх абоіх навіну:

— А ведаеце, гер фон Гольдрынг, вам давядзецца заехаць да штаба корпуса ў Дзіжон. Справа, бачыце, у тым, што я ў свой час падаў праект рэканструкцыі першай лініі ўмацаванняў. Калі гэты праект будзе прыняты, тады дадзеныя, якія вы ў нас атрымаеце, давядзецца крыху змяніць. Нам перад выездам на ўсходні фронт таксама, мабыць, давядзецца замяніць частку зброі. Вось мы зможам сёе тое пакінуць вашай дывізіі. Усё гэта трэба ўдакладніць. Я думаю, што заўтра, атрымаўшы ад нас усе матэрыялы, вы з маёрам Шульцам выедзеце ў Дзіжон і там высветліце гэтыя пытанні.

Адвячоркам другога дня Генрых і Шульц былі ўжо ў Нанці. Тут яны мелі перасесці ў іншы цягнік, каб паехаць на Дзіжон. Выявілася, што чакаць цягніка давядзецца да вечара. Пайшлі вячэраць. Калі б хто сачыў за іх паводзінамі, ён бы падумаў: «Вось сябры, які адзін аднаму гатоў аддаць усё!» Так шчодра частавалі яны адзін аднаго стравамі, напіткамі, дэсертам. Але найбольш напіткамі.

У купэ неразлучныя сябры таксама ехалі толькі ўдваіх. Шульц паабяцаў праваднiку ўзнагароду за тое, каб той да іх нікога не пускаў.

(Працяг на стар 7)

З пісем землякоў

Дрэнна ты вучыўся ў сёмым класе. Дзядзька Сцяпан, што быў на прымусовых работах у Нямеччыне, падсмейваўся: «Ну, Валодзя, колькі «цвайек» зарабіў?» (двоек, значыць).

Настаўніца скардзілася: — Здольны ён хлопец, — гаварыла, але мала вучыцца, заўсёды часу не мае...

Сварыўся на цябе! Ды што, калі падручнікаў і «каетаў» тваіх не разумеў. (Сам жа не здабыў ніякай навукі). А ты палюбіў гаспадарку — зайздросна, моцна. Даглядаў свіней, кароў, авец — рэзаў сечку, укладаў подсцілку. Проста не дапускаў нас да гэтай работы. Маці крычала:

— Ідзі, вучыся! Я сама зраблю...

— Мама, авечкам рана даваць не сена, а саламяную трасянку, — спрачаўся з ёю.

Пакрыёма цешыўся табою. «Будзе з яго гаспадар,» — думаў і ўяўляў сябе старым, з унукамі на каленях. Ціха і шчасліва.

Неяк перад калядамі сустрэў на вуліцы пісьманосца.

— Вам перасылка з Варшавы.

Напішы, сынок, адрас...

Падаў мне запакаваную кніжку. Што гэта?! Адрас гэта мой, але нікуды я не пісаў і ніякіх кніжак не прасіў. У хаце распячатаў ды прасілабізаваў на вокладцы — «Годовля в господарстве хлопскім».

— Прыслалі! — твая радасць выясніла ўсё.

Выхапіў яе з маіх рук і пабег у пакой.

Моўчкі іду да гумна малаціць авёс. Якраз мароз усталяваўся. Гнеў і здзіўленне перамяшалася ў пачуццё трывогі. «Па кніжках, значыць, хоча гаспадарыць. Ды што там у іх могуць напісаць? І без таго гаспадар ведае, чым карову карміць, свіней, а чым курэй або гусей? От, дурыць сабе хлопец імі галаву.»

Праз тыдзень з пошты прынеслі другую кніжку, танчэйшую — аб курах. Прычапіліся, каб прадоўжыць выпіску «Рольніка Польскага». Танная газета, добрая да самакрутак — дык яно праўда.

З той пары на вёсцы празвалі цябе Валодзькам - аграномам. Аграномаў бацька, аграноміха... Так і засталіся мы «аграномчыкамі» па сённяшні дзень .

У нас на весну рабілі сход. Нагаварвалі, каб выкуплялі ў ГС-е вапну і рассявалі па полі. Бо глебы нашы падмоклыя, «кіслыя», — тлумачылі. Паехалі... і больш не паказаліся.

Бог яго ведае? Як думаеш, сынок, дасць яна карысць якую?

Пішаш, што атрымалі новую кватэру ў цэнтры Беластока — тры пакоі з кухняй. Як жа цешуся, што табе добра жывецца! Мы маем цябе аднаго...

Ага, ледзь не забыў. Суседаў сын просіць адрас сельскагаспадарчай школы, у якой ты вучыўся, і калі адбудуцца прыёмныя экзамены. Напішы.

Адоль КАСТРЫЦА

З КРАІНЫ ЗУБРА І ДЗІКА

Кожны чалавек — гэта пакрысе няверны Фама: не паверу, пакуль не ўбачу ўласнымі вачыма. Такая з'ява назіралася і ў жыхароў вёскі Тэрэміскі (Белавежская пушча), калі выйшла пастанова грамадскім чынам будаваць у вёсцы краму. Людзі сабе не верылі, у свае сілы не верылі. Але, калі менш як за год пастанова была здзейснена і крама пабудавана, сітуацыя ў псіхіцы тэрэміскаўцаў змянілася.

19 жніўня, якраз на Спаса, у сярэдзіне зялёнай шумлівай Белавежскай пушчы, у маляўнічай вёсцы Тэрэміскі адбылася рэдкая і вялікая ўрачыстасць: адкрыццё крамы. Для мясцовага насельніцтва рэдкая аказія убачыць і паслухаць прадстаўнікоў улады, якія прыехалі таксама на ўрачыстасць. Быў сам дырэктар ЦРС, быў старшыня ВЗГС, былі прадстаўнікі з павета. Аж 9 легкавых і 2 грузавыя машыны! А колькі пешых!

Кампетэнтныя ў ГРН кажуць, што будова крамы памагла Тэрэміскам выдзвінуцца з апошняй у ГРН вёскі на перадавую. Людзі паверылі ў свае сілы. Грамадскім чынам тэрэміскаўцы працавалі не толькі пры будове крамы, але і пры будове дарог, капанні равоў. Па 20 м. на гаспадара выпала гэтых выкапаных равоў. Нямала. А вартасць дарожных работ, выкананых грамадскім чынам у вёсцы Тэрэміскі, раўняецца ўжо 19 тыс. зл. Старшыня ГРН у Белавежы прасіў у газеце падаць прозвішчы найлепшых, так сказаць, найбольш заслужаных: Мікалая Смактуновіча і Леваня Вішнеўскага. І сказаць, што мала прыкладаўся солтыс вёскі (не падаем прозвішча).

А ЯШЧЭ...

Пачалася будова дарогі з Белавежы, ад Заставы, у Пагарэльцы. Даўжыня — 3 км. Дагэтуль не было тут ніякай дарогі і ў Пагарэльцы ішлося праз лугі па-над рэчкай. Па бездарожжы.

Грамадскім чынам пачынаецца і будова стражацкай рэмізы ў Белавежы.

*

Агульная вартасць прац, выкананых грамадскім чынам у Белавежскай ГРН у гэтым годзе, дасягае 300 тыс. зл.

вл.

НА ШЧАСЦЕ...

КРЫНКІ — НЕ НОВАЯ ГУТА

...створаны адзін камітэт. Камітэт будовы дзіцячага сада ў Крынках (Сакольскі павет) у складзе 21 асобы. Сталася гэта ў час мінулагодняй перадвыбарчай кампаніі. Павятовыя прадстаўнікі сказалі:

— Крынкам патрэбны новы дзіцячы сад!

— Патрэбны, — павесялелі крынчане...

Бо ў старым будынку, хаця і адрамантаваным, ёсць толькі 48 месц. Дзяцей у дашкольным узросце — 352.

— Будзе яшчэ больш, — кажуць з усмешкай... Верым.

Цяпер у аддзеле асветы няясна выясняюць:

— У бягучай пяцігодцы не пабудуем.

Хіба, ясна? Куратарыум больш канкрэтна:

— Няма што і ўспамінаць! У першую чаргу канцэнтруем сродкі на будову школ у сувязі з рэформай пачатковага навучання.

Значыць, безнадзейнае становішча з...

— Ніхто так не цвердзіць, — перабілі мяне. — Дапаможам у прыстасаванні (адаптацыі) другіх будынкаў. Вось.

Іван Скроўба, сакратар мясцовага камітэта партыі, не ўступае:

— Трымаем за данае нам слова! Змабілізуем мясцовае насельніцтва і даб'емся вымаганых 30% грамадскага ўкладу. Маем ужо камення вартасцю звыш сто тысяч злотых, маем дваццаць тысяч зл. грашыма. Маем... поўнае зразуменне ў людзей!

ЯЎНА НЕ ШАНЦУЕ...

... з будовай стадыёна. Бедны гаспадар кажа: — «Дзе коратка, там рвецца».

Перш было прапанавана размясціць яго ў маёнткавым парку, непадалёку мястэчка. Здавалася, лепшага месца і быць не можа. Ды бяда! Каб стварыць пляцоўку, неабходна выкапаць землечарпалкай каля 10 тысяч кубічных метраў зямлі — велізарны кошт!

А грамадскі чын? ЛьЗС неперакананы.

— Тады пляц каля школы, — нясмела азваліся ў грамадскай радзе.

— Замалы.

— Можа на выгане?

— Падмоклы.

— Дапаможам!

— Э-э...

Урэшце, ваяводскія ўлады знецярплівіліся:

— Крынкі — не Новая Гута! Ёсць пільнейшыя выдаткі. Маем поўную шафу гатовай дакументацыі...

У Нараўцы, Орлі ці Заблудаве ўжо будуюцца стадыёны. У Беластоцкім ЛьЗС-е пачуў дэвіз: «У кожнай вёсцы спартыўная пляцоўка!»

Ці ў мястэчку Крынкі таксама?

«ГАНГАРА».

Гэта гатыцкая руіна з XVI стагоддзя. Спаленая ў апошнюю вайну. Сцены таўшчэзныя.

У 1959 г. кансерватар забыткаў планаваў: «Адбудуем. Там зробім клуб, тут — чытальню, у гэтым месцы — кіно, бібліятэку, святліцу...»

Зрабілі. Праект даўно ляжыць у бюровым стале.

У Крынках папрасілі мяне:

— У Беластоку пазвані, дзе трэба. Даведайся. Даведаўся. Справа актуальная. Цешымся.

Праз некаторы час зноў:

— Трэба праверыць сцены.

Ага... Што ж, лепей цяпер, чым ніколі.

А так. Даўных будоўляў шмат. Прыкладам, з нейкага стагоддзя шляхецкі палацык, што побач школы, ужо зусім не пасуе да сваёй архітэктурнай назвы: фармальная разваліна, горба старадаўніх рэліктаў. І ў гэтай развaліне жывуць людзі. Людзі, якіх няма куды выкватараваць...

«Гангара» — спецыфічнае крынкаўскае слова, якое азначае нешта вялікае, занядбанае, пакінутае.

Рынак і Гарбарская вуліца завалены каменнямі. Новы брук, скверык, эстрада. Так будзе.

Увіхаюцца брукары.

Пакуль што тут яшчэ не коратка і таму не рвецца. Хоць у адной справе!

А. АНТАШЭВІЧ

ТЫДЗЕНЬ

(Працяг са стар. 1)

Серада. —

А пятай гадзіне над ранам прагнала прыбіральшчыца. Куды падацца?

— Ужо развозяць хлеб і малако, — Генік больш вопытны.

Прадуктовы самаабслуговы магазін ля кіна «Покуй» адкрылі ў шэсць гадзін.

— Ты цягні разовец, а я — дзве бутэлькі пастэрызаванага.

Удалося.

Насупраць «Ягелоніі» знаходзіцца манапольны склад. Генік, «Бомба», «Каска», «Рыжы», «Пятка» згодны. Сашка дрыжыць — ад страху і холаду. На начным небе насміхаюцца зманлівыя зоркі. «Не бойся, смялей!»

У драцяной агароджы складу намацалі дзірку. Раскруцілі шырэй. Можна пралезці. Першы Генік, за ім Сашка, «Каска». Скрынкі з водкай стаяць на пляцы. Адной хопіць. За пазуху, па кішэнях раскладаюць паўлітроўкі.

Сабраліся ў канцы Палескай вуліцы, пад чыгуначным мастом. Папілі (пад корак). Закурылі. Цяпло...

— Спаць, — пачалі развітвацца.

«Каска» далучаецца. На Беластачанскай хлеўчык поўны сена. Улягліся адзін пры другім. Сашка беражна вымае чатыры бутэлькі «чыстай» і хавае.

Чацвер. —

Цырульнік таргуецца.

— Дваццаць!

— Не, трыццаць.

— Не магу.

— Дык дваццаць пяць.

— Хай будзе, — адлічвае грошы.

Генік падае дзве паўлітроўкі. Сашка яшчэ раз пералічвае залатоўкі. На тратуары чакае «Каска».

— Бяжы па рэшту, голубе.

Сашка ўмомант. Падбіў яшчэ для непазнакі сена і асцярожна вышаў на панадворак.

— Зладзеі! — заляментавала на ганку хаты гаспадыня.

Побач «Манаполю» (складу) жыла старая гандлярка - патаемніца.

— Колькі маеце?

— Літар.

— Па дваццаць злоты ад «булі».

— Мала.

— Як сабе хочаце...

Халера якая! Генік засоп.

— Добра.

Віно, цукеркі, пернікі, фільм. Увечары некалькі сэтаў пінг-понга.

Ізноў экскурс да складу «Манаполь». Спадабалася.

Стог быў высокі, стромкі. Але затое з саламяным дахам... Бяспечна паснулі.

Пятніца. —

Сашка штурхнуў Геніка.

— Дзе «Каска»?

Навокал іскрыўся іней. Слядоў не відаць.

— Ноччу ўцёк, бадзяга.

— Змёрз.

— Наб'ем морду.

Патаемніцы прадалі шэсць бутэлек.

Сеанс «Травіяты» у «Тоне» агідны. Папоцемку, топчучыся людзям па нагах між крэсламі, дабраліся да выйсця. У «Пакою» дэманстраваўся «Фернанд каўбой». Нарэшце, сэнсоўны фільм! А 7-ай гадзіне вечара баксёрскі матч Беласток — Гданск. Ура!!!

— Купі папяросаў, голубе.

На скрыжаванні вуліц Сянкевіча і Аградовай ярка асветлены кіёск.

— Пачку «спортаў», — Сашка падае дваццацізлотавы банкнот.

Прадаўшчыца бярэ, выгладжвае на прылаўку. Аберуч адчыняе шуфлядку, лічыць здачу. Сашка «цапае» здачу і... дваццацізлотавы банкнот. Нырае ў цёмныя разваліны.

— Трымайце яго! — нясецца ўслед крык.

Генік зайздросна моргае. Сашка пачуўся раў-

Працяг са стар. 3

ЗДРАДА

— Як бы згануў. Еду, заўтра на до‿вітку — веласіпедам.

— Прашу вас, завязіце гэту пачку майму знаёмаму ў Супрасль. Ён жыве ў хаце ля самай рэчкі, каля пляжы. Вам будзе па дарозе.

— Добра, — дзядзька не меў звычаю распытваць.

На спектакль выехалі ў субо‿ пасля абеду. Праз паўгадзіны былі на месцы. Аўтобус спыніўся ля тратуара.

— Паліцыя! — усе раптам змоў‿лі.

Рослы паліцыянт ірвануў за дзверы.

— Рэвізія!

Пад вокнамі прайшлі вядомыя шпікі беластоцкай дэфензівы — Мілер, Байбек, Дзегцярскі.

Паліцыянты перытрасалі рэчы, заглядалі пад крэслы, вываро чвалі кішэні, кожнага абмацвалі. Закончылі. Выйшлі. Але што гэта? Зноў уваходзяць і пачынаюць нанава.

Здрада! Кузьмін сабраўся ўсімі сіламі сваёй волі, каб захаваць спакойны выгляд. Ш‿юць добрага інфарматара!

Выступалі ў прыватным будынку. Запоўненая біткам зала раз-пораз апладзіравала. Спачатку ставілі «Мікітаў лапаць».

За кулісамі напаткаў Алёну Буднік, мясцовую КПЗБ-оўку.

— Сымон! Ведаеш, вуліцы завалены лістоўкамі. Дэфензіва шалее...

— Не можа быць!? — Кузьмін прыкінуўся здзіўленым. «Малайчына, Грыцук!» — падумаў.

Забава пачалася позна. Кузьмін сабраў гурткоўцаў і сказаў:

— Прашу нікуды не выходзіць. Паліцыя следзіць нас і, пэўна, захоча правакаваць.

Тым разам у Беласток вярталіся фурманкамі. Настрой быў радасны, пераможны. З бясхмурнага неба ліўся жаўруковы спеў.

Участковы паліцыянт застаў Кузьміна ў час снедання.

— Вы арыштаваны!

— Ці можна запытаць, за што?

— Я атрымаў такі загад.

У арышце ваяводскай дэфензівы пры вуліцы Варшаўскай 3 застаў Кастуся Сідаровіча — сакратара Акруговай Управы ТБШ і інш.

— Ты перадаў лістоўкі да Супраслі! — шыпеў на допыце Мілер.

— Нічога не ведаю. Чаго прычапіліся да мяне?! — злаваўся Кузьмін.

— Не ведаеш? Ну!

Кузьмін нічога не сказаў. Чакаў удараў.

Мілер зларадна ўсміхаўся.

Увялі Уладзіміра Бекера са Старасельцаў. Ці мае веласіпед? Мае. Якія характэрныя прыкметы? Чырвоныя стрэлкі на раме... Кузьмін нечакана ўспомніў, што і Грыцукоў веласіпед таксама з чырвонымі стрэлкамі.

Зразумела, арыштавалі падазронага. А стары Грыцук у той час спакойна грэўся на сонцы ля хаты.

* ✲ *

Сымон Кузьмін быў краўцом. Уставаў рана і адразу прымаўся за работу. Аднойчы на парозе яго хаты ‿ры вуліцы Кашыковай 16 паявіўся дзіўны госць. У модным летнім касцюме; элегантным капялюшы і з плашчом на руцэ.

— Можна ўвайсці?

— Калі ласка.

— Ці тут жыве Сымон Кузьмін?

— Так.

Непрыкметна зірнуў у адчыненыя дзверы да кухні. Нікога няма. Падышоў да стала і, працягла гледзячы ў вочы, сказаў:

— Ці можна пашыць у вас бекешу?

— Можна, але гузікаў не маю.

— Нічога, я маю свае.

Гэта быў умоўны пароль. Цяпер падалі адзін другому рукі.

— Называюся Міхась Бароўка.

— Сядайце, прашу, — Кузьмін перакруціў ключ у дзвярах. — З чым добрым прыбываеце?

— Я з ЦК КПЗБ па справах арганізацыі акруговай партыйнай канферэнцыі ў Беластоку. Вы павінны прыняць у ёй удзел.

Сымон апусціў галаву. Разважаў апошнія падзеі.

— Не магу, — прамовіў.

— Чаму?

Прышлося расказаць супрасляўскі інцыдэнт.

— Разумееце, паліцыя не сумнявалася ў выніках рэвізіі. Настолькі была ўпэўненая, што рэвізію зараз жа паўтарылі з яшчэ большай дакладнасцю. У той момант я чамусьці падумаў аб Гальперн.

— Выбачайце, але тады, на нарадзе, знаходзілася шмат асоб, — перабіў Бароўка.

— Пра тое, што я фактычна атрымаў лістоўкі, ведала толькі Гальперн, — цвёрда заявіў Кузьмін.. — Прытым, у час сустрэчы ля чыгункі не ўспомніў ёй аб сваім новым плане перадачы іх. Зрэшты, адкуль жа ўзялася такая настойлівасць у паліцыянтаў... Скажу вам болей. Калі пасля падзяліўся сваімі падазрэннямі з таварышамі і дайшло гэта да яе, Гальперн, яна парвала са мной усякую сувязь. Затым пусціла чутку, што мне нельга давяраць, бо з'яўляюся на ўслугах дэфензівы. На злодзею шапка гарыць! Вось.

— Несамавітыя справы гаворыце, — здзіўляўся Бароўка. — Гальперн, сакратар аккома КПЗБ — агент дэфензівы? Што вы, таварыш Кузьмін! Задумайцеся!

* ✲ *

Акруговая канферэнцыя КПЗБ у Беластоку праваліласяя. Ніхто не ўцёк.

Адбыўся суд. Гальперн сярод абвінавачаных не было. Прыехаў па яе да турмы легк‿ой машынай камісар паліцыі Самітоўскі.

Міхася Бароўку засудзілі на 12 год цяжкай турмы. Гальперн праз некаторы час апынулася за граніцай.

Сымон Кузьмін меў рацыю.

САКРАТ ЯНОВІЧ

Па Сакольскай дарозе...

(Працяг са стар. 1)

вай маці бясплатную выпраўку. Трэба было яе ўручыць.

На пытанне, дзе жыве Бялецкая, чалавек махнуў рукой — «там». Выразна і ясна. На шчасце, Васілёўка — не Варшава і гэтае «там» не аказалася цяжкім у расшыфраванні. Хата, з ліку колішніх хат вёскі, замкнута. Час жніва. Але як з двайнёй 2-тыднёвых дзяцей? Кожны з нас ведаў, што ўмовы жыцця на вёсцы ўмеюць быць вельмі суровымі, аднак і такая свядомасць не магла супакоіць. Лёс жанчыны, маці...

Побач дарогі скошанае і няскошанае збожжа. Няскошаны пераважна авёс. Жняцы крапатліва мітусяцца. Пагода няпэўная, зманлівая. Углядаемся з нейкім дзіўным пачуццём. Мо' ўбачым дзве акручаныя чырвоныя кулачкі - мордачкі нованароджаных васілёўскіх блізнят? Не відаць. А дарога бяжыць і туркаціць пад коламі.

Унізе раскінулася Янова. З шматлікай зелені дрэў выглядаюць хаты. Нават прыгожа.

А самы прыгожы ў Янове несумненна пункт аховы здароўя. У пачакальні асоб 20 чакае на візіт у лекарскім кабінеце. Газеты, часопісы, каб неабходнае чаканне не было нудным і нервовым.

Пункт аховы здароўя у Янове быў адкрыты ў месяцы сакавіку. Радзільны дом (змяшчаецца на этажы) працуе толькі 20 дзён. Кошт прыстасавання і рамонту старога, пакінутага будынку каштаваў каля 600 тыс. зл. Выбудаваць такі новы будынак абышлося б у 3 мільёны зл. А цяперашні Яноўскі пункт аховы здароўя, без прыкрасы кажу, выглядае як новы.

Акрамя ўспомненага лекарскага кабінета і радзільнага дома ёсць зубны кабінет і амбулаторыя. І чыста, светла. Пункт прадстаўлены на ваяводскі конкурс чысціні.

Др Фількевіч жартоўна па-сяброўску сціскае кулак: «Як вы мне не займеце хоць III месца, то я вам...» Персанал усміхаецца. «Пастараемся...»

З сапраўднай прыемнасцю пазнаёміліся з акушэркай Сатурнінай - Жукоўскай. Доўгагадовая праца акушэркі (23 гады), пастаяннае ахвяраванне свайго часу і сну для патрабуючых вырысавалі на яе твары своеасаблівы чар, пад уладу якога пападаешся адразу. Рухлівая і клапатлівая, як вавёрка, яна хвіліны спакойна не пасядзіць з намі, як-ніяк прыехаўшымі з рэдакцыі, бо там за сцяной на высокіх ложках ляжаць дзве хворыя жанчыны пасля родаў, а яшчэ за адной сцяной дзве жывыя лялькі. Адна з гэтых лялек пры нас пачала крычаць, на чым свет стаіць, як бы мы, заглянуўшы ў яе паморшчаны твар, зрабілі ёй вялікую крыўду.

Нейкае з малышоў цяжка радзілася. А што? — пытаю. «Дзіцячае месца не адыходзіла». І як? «Дала сабе рады, — кажа пані Сатурніна (яе ўсе вакол толькі так завуць). — Я старая акушэрка»...

Да яе пакойчыка праведзены званок, каб у кожным выпадку можна яе было клікаць. «Пакажу вам, як дзейнічае,» — выбягае з пакоя. І за хвіліну назад. «На жаль, няма святла».

Няма святла гадзіну, дзве, чатыры. Ці часта так? Часта. Найгорш уначы. Як роды? Тады запальвае некалькі свечак. Мае лямпы. Але іх пах не добра уздзейнічае на хворых.

Пунктам аховы здароўя ў Янове карыстаецца тры ГРН, гэта каля 50 вёсак. Можна ўявіць сабе, як многа робіць і як многа можа зрабіць такая ўстанова для вёскі.

Адведала я і грамадскую раду ў Янове. Грамада ў 24 вёскі. Малады і ўзростам і стажам працы ў ГРН старшыня ветлівы.

Я, як пераважна, пытаю аб культуры на вёсцы, аб адносінах ГРН да гэтай справы (Пры кожнай ГРН існуе камісія культуры і асветы). Даведалася аб рэчах сумных. Ёсць толькі адна святліца пажарнікаў на 24 вёскі. Нічога не будуецца, нічога не робіцца. Моладзь, якая ў іншых грамадах дае ініцыятыву, тут жыве без гэтага. А існуе ў Янове грамадскае праўленне ЗМВ. І ў Саколцы некалі мне хваліліся, што вельмі добра працуе. Мабыць, не праверылі. Рэчаіснасць на месцы часта бывае зусім іншая, чым аб ёй мяркуюць у павеце.

У зваротнай дарозе лупіць дождж. Дарога ахутана густымі кроплямі. Моцна пацямнела. Ад хмур і дажджу. Нехта для смеху заўважыў, што можам урэзацца (хоць ехалі не хутка) ў прыдарожнае дрэва.

І зноў Васілёўка. І ўжо знаёмая хата. Гаспадыня ёсць. У старым ложачку, які выгадаваў ужо трое дзяцей Бялецкай, цяпер сціснутыя двое: дзяўчынка і хлопчык. Ядзя і Весек. Пасля нараджэння адпаведна важылі 3,60 і 4 кг. Віншуем маці. Сяброўка з павета ўручае талоны на бясплатную выпраўку. І развітваемся. Няхай добра гадуюцца і ўжо хопіць.

(Леакадыі Бялецкай 31 год).

Цешуся, што васілёўскім блізнятам Сакольскі аддзел падарыў выпраўкі. Маленькая кропля ў вялікай рабоце гігіенізацыі Сакольскай вёскі, якая цяпер праводзіцца.

Аб гэтай вялікай рабоце напішам аднак асобна.

ВЕРА ЛЕЎЧУК

напраўным.

Ідуць па вуліцы Кілінскага. Генік не любіць «жыўцом» пераймаць чужы вопыт. Паляпшае метады.

— Прашу размяніць дваццаць злоты па дзесяць, — просіць.

Раз! Стары ад здзіўлення адкрыў бяззубы рот. Апынуліся ў суседнім парку.

Яшчэ пару кіёскаў... «Зарабілі» цэлую сотню.

Паволі падае снег. У крамах перадсвяточны гоман.

Субота. —

.Сёмая. Маці ўжо на фабрыцы. Пад парогам намацаў ключ. Адмыкае.

Ад печы бухае жар. У духоўцы капуста! Язык не адчувае гарачыні. На стале хлеб, свежы. На патэльні печаная каўбаса; у крэдэнсе — масла, булка. Чай. Есць упярэмешку. Усё.

Пасля ахапіла сонлівасць.

На сцяне гадзіннік адстукаў дванаццаць удараў. Зрываецца з табурэткі. Хутчэй!

У «Ягелоніі» аклікнулі.

— Сашка!

Аглянуўся.

— Генік! Дзе ты ўчора знік?

— Бацька згледзеў... Даў «драла», не дагнаў.

Сашка не смяяўся.

— Слухай, голубе. Сёння «шварцуем» з манапольнага складу тры скрынкі. Разумееш!? Трыццаць шэсць літраў водкі. А зробім гэта вось як... — падышоў бліжэй.

— Не!!

Генік аслупянеў.

— К чорту! — Сашка вышаў на ходнік і прысеў пад сцяною.

— Не хочаш — не трэба! Яшчэ папросішся, — Генік пагардліва плюнуў праз зубы.

Колькі прасядзеў так у адрантвенні, Сашка не ведаў. Загарэліся лямпачкі на слупах.

Над ім хтосьці затрымаўся. Стаяла маці! Глядзеў без страху — абыякава. Маўчалі.

— Хадзі.

— Не пайду.

Узяла за руку. Не вырываўся — пайшоў.

— Чаму ўцёк?

— Бо прапускаў урокі...

— Прапускаў урокі!? — маці вытрашчыла вочы.

— Вось як.. вось як, — мармытала сцелячы ложка. — А я думала, што...

Сашка знясілена спаў, не нацягнуўшы нават на сябе коўдры.

Нядзеля. —

Нехта ўвайшоў.

— Сын у хаце?

Сашка расплюшчыў вочы.

— Спіць, але... што сталася?

У дзвярах кухні паявіўся міліцыянт.

— Добры дзень, Саша. Як пажываеш? Многа маеш водкі?..

Жах у вачах маці.

КАСТУСЬ ЯНКОЎСКІ

Аперыруе „атамны нож"

Група шведскіх урачоў і фізікаў правяла першую ў свеце бяскроўную аперацыю мозга. Аперацыя была зроблена 55-гадоваму мужчыне, які многія гады пакутваў ад галаўных боляў і псіхічнай дэпрэсіі.

На ўчастак вялікіх паўшар'яў галоўнага мозга быў накіраваны пучок пратонаў плошчай у 18 квадратных сантыметраў.

Пратоны разбурылі хворую тканку дакладна ў патрэбным месцы, не выклікаўшы пры гэтым ніякіх непажаданых пашкоджанняў: здаровая тканка вытрымлівае без шкоды для сябе ў два разы больш паток пратонаў, чым хворая.

Пасля аперацыі пацыент тут жа ўстаў і зусім здаровы змог праз некалькі гадзін пакінуць клініку.

Дзве тысячы літар на паштовай марцы

У Венгрыі жыве выдатны майстар мініятурнага пісьма Лаёш Эйхман. Ён напісаў адну з самых маленькіх кніжачак на свеце. У гэтай мікраскапічнай кніжачцы памерам 17х17 міліметраў на 43 маленькіх старонках ён змясціў 160.128 літар, ці 34 тысячы слоў.

Сапраўдным шэдэўрам з'яўляецца гісторыя венгерскай філатэліі, якую не так даўно закончыў Лаёш Эйхман. Тэкст гісторыі напісан на адваротным баку паштовай маркі і складаецца з 2000 літар.

Запісы Лаёша Эйхмана немагчыма чытаць няўзброеным вокам. А ён пры напісанні не карыстаецца ні акулярамі, ні лупай.

Амерыканец Фрыд Бальдасар пераплыў Ла Манш на працягу 18 гадзін і 1 мінуты. Апошнім часам яго рэкорд пабіў дваццацігадовы англійскі вадалаз Сімон Патэрсон (на першым плане), які пераплыў канал на працягу 13 гадзін і 50 мінут.

Парады нашага праўніка

Звальненне з працы перад атрыманнем права на пенсію

Пытанне: Ці можа быць звольнены працаўнік, якому мала асталося да атрымання пенсії?

Адказ: Закон прадбачыць, што кожны працаўнік, які заключыў з працадаўцам умову працы, можа быць звольнены пасля папярэджання — фізічнага працаўніка на два тыдні наперад, а работніка разумовай працы на тры месяцы. Гэта датычыць усіх працаўнікоў, а ў гэтым і даўгалетніх. Аднак калектыўныя ўмовы, якія заключаюць прадпрыемствы з працаўнікамі, прадбачаюць розныя абмежаванні на карысць працаўніка. Адным з такіх абмежаванняў, якія прадугледжаны калектыўнымі ўмовамі, з'яўляецца забарона звальнення з працы працаўніка, якому асталося атрыманя пенсіі па старасці не больш двух год. Таму на прадпрыемствах, дзе абавязваюць калектыўныя ўмовы, звальненне такога працаўніка недапушчальнае. Калі б кіраўніцтва такога працаўніка звольніла, то можа ён выступіць са скаргай да спецыяльнай камісіі (раз'емчай) або у суд з патрабаваннем дапушчэння яго да працы і заплаты за час, у якім з віны прадпрыемства астаўся без працы.

Там, дзе калектыўнай умовы няма або ўмова гэта забароны звальнення з працы два гады перад атрыманнем пенсіі не прадугледжвае, працаўніку астаецца толькі звяртацца да кіраўніцтва вышэйшай над прадпрыемствам адзінкі або да прафесіянальнага саюза. Тыя павінны выступіць у абароне працаўніка, а гэта на аснове распараджэння (pismo okólne) Прэзэса Рады Міністраў з 19.IV.1960 г. у справе адзіных жывіцеляў сям'і (Монітор Польскі № 36 поз. 180), якое не дазваляе звальняць з працы тых, якія ўваходзяць у стары век, а не маюць яшчэ права да пенсіі.

Музыка лічбаў

Нялёгка акрэсліць граніцы сучаснай аўтаматыкі. Космас і глыбіні атамаў, кіраванне цэлымі заводамі і электрастанцыямі, штучнае сэрца і кіраванне думкай на адлегласці... Аўтаматыка ўсюды.

За апошнія гады яна знайшла сабе яшчэ адно незвычайнае прымяненне — пачала праніцаць у мастацтва. Чалавек вучыць машыну складаць вершы, пісаць і выконваць музычныя творы. Паслухмяныя волі чалавека машыны ўваходзяць у яго духоўнае жыццё.

Да думкі Моцарта ператварыць мову лічбаў у музычнае «натхненне» звярнуліся сучасныя канструктары хуткадзеючых электронных машын з праграмным кіраваннем. Яны ператварылі нотныя запісы ў стужкі з мноствам маленькіх адтулін. Усе нотныя сімвалы сталі лічбамі і групамі лічбаў, якія азначаюць такты і цэлыя музычныя мелодыі. Можна запісаць у памяці машын гукі розных музычных інструментаў і галасоў рознай вышыні, нават гукі прыроды.

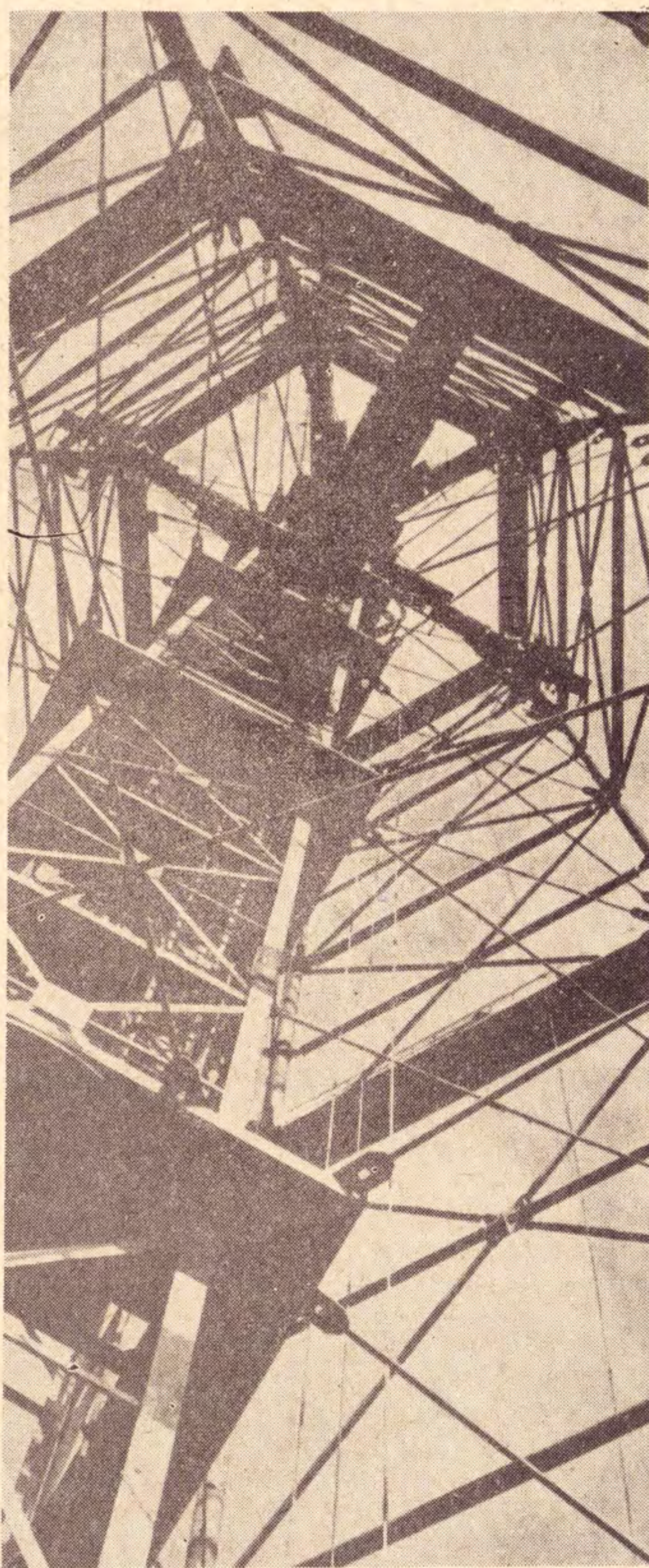
Машына атрымлівае правіла расстаноўкі і спалучэння лічбавых груп пры стварэнні папулярных песень, вальсаў, маршаў. Піша музыку машына па зададзенай праграме. У адпаведнасці з яе зместам яна выбірае са сваёй памяці гукі ўказаных тэмбраў. Спалучэнне гукаў, тактаў або кавалачкаў мелодый машына выкновае са здзіўляючай хуткасцю, недаступнай нават палёту чалавечай думкі.

Паклоннікі кібернетычнай музыкі гавораць аб будучай «музыцы атамнага веку», творцам якой стануць машыны.

Нярэдка сучасныя электронныя машыны называюць матэматычнымі. Уся іх работа заснавана на матэматыцы і некаторых элементах логікі, у нейкай меры яны могуць замяніць машыне мастацкі густ. Аднак законы эстэтыкі, якімі прасякнут змест мастацтва, нельга распрацаваць гэтак жа чотка, як законы матэматычнага мыслення.

Новы напрамак у прымяненні кібернетычных машын у музыцы створаны савецкім інжынерам - вынаходцам Ляонцевым. Ён стварыў музыку колера. У велізарнай канцэртнай зале на экране, што займае палову сцяны і столі, слухачу на мове колераў перадаецца змест музычнага твора. Колер дапамагае слухачам глыбей адчуць прыгажосць і музычны змест твораў кампазітараў. Асаблівыя мікрафонныя гукі звычайнай музыкі ператвараюць у электрычныя сігналы і перадаюць іх электроннай машыне. Машына, вызначыўшы асноўны матыў музыкі, расказвае яго на экране ігрой колераў. Бесперапыннымі зменамі афарбовак, яркасці, паслядоўнасцю змен і руху колеру яна злівае ў адно цудоўнае цэлае музыку і колер.

ВЕЖА—ВОЛАТ

У Ленінградзе будуецца тэлевізійная вежа вышынёй 316 метраў. Гэта канструкцыя са сталёвых труб сабрана без адзінай шрубы і заклёпкі: усе яе часткі злучающа электразваркай. На двухсотметровай вышыні будзе змантыраван трохпавярховы будынак з пляцоўкай для экскурсантаў і памяшканнямі, дзе размесціцца радыётэхнічная апаратура і механізмы для быстраходных ліфтаў.

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

СІЛАС

Усё гэта проста. Няма ніякай філасофіі. Ведаем, карыстаемся. З года ў год гаспадар робіць сілас. Складае зялёную масу, утрамбоўвае, пакрывае зямлёй і ўсё ў парадку.

Сапраўды, няма тут нічога мудронага. Вядома, для практыкі. Навука ж, якая намагаецца ўглыбіцца ў таямніцы ўсяго, натыкаецца на шэраг загадак, нечаканасцей, цікавасцей. Узнікаюць доўгія хімічныя формулы, выконваюцца тысячы аналізаў у лабараторыях, выпрацоўваюцца новыя метады, прадукуюцца навейшыя сродкі.

А ўжо старажытныя рымляне... Так, іменна яны пачалі сіласаваць кармы. Сіласныя ямы былі размешчаны ўздоўж галоўных ваенных шляхоў. Там былі зроблены запасы. Вядома, тады не ведалі сутнасці сіласавання, хімічных законаў, складаных рэакцый арганічных злучэнняў і г. д. Ведалі, што «штосьці» дзейнічае, кансервуе, што трэба так, а не інакш.

Навука выясніла шмат таямніц. Навука дае зброю ў барацьбе за ўраджай, для яго забеспячэння і выкарыстання. Шкада толькі, што не ўсе хочуць карыстацца яе ўказаннямі.

Сілас — гэта танны, смачны і карысны корм. На галаву дарослай жывёлы трэба штодзень каля 20 кг сіласа. На Беласточчыне пры колькасці 465 000 галоў жывёлы мы павінны расходваць штодзень каля 9 млн кг сіласу. Запатрабаванне на год складае 1,5 млрд. кг.

Такія лічбы. Такія ж і жаданні ўсіх тых, хто зацікаўлены ў развіцці нашай жывёлагадоўлі. Аднак аказваецца, што патрэбы ў гэтай галіне задавальняюцца толькі ў 30%. Паўднёвыя паветы — Бельск, Гайнаўка ці Сямяцічы маюць ужо ў гэтым сэнсе не малыя дасягненні. Аднак і тут запатрабаванне яшчэ вялікае. Таму толькі ў Бельскім павеце у гэтым годзе плануецца будова 80 сіласных ям.

Што можна сіласаваць?

Амаль усё. Можна сіласаваць не толькі культурныя расліны, але таксама пустазелле і адпадкі. Маем на ўвазе адпадкі пры ўборцы такіх прапашных культур, як цукровыя буракі (лісце). Вельмі карысна да буракавага лісця і зялёнай масы кукурузы дадаць травы або матыльковых раслін. Тады атрымліваецца корм з вялікім утрыманнем бялка і добрым складам іншых патрэбных для жывёлы рэчываў.

Трэба ведаць, што расліны не аднолькава хутка сіласуюцца. Напрыклад, кукуруза і буракавое лісце сіласуюцца вельмі хутка, а люцэрна наогул не сіласуецца. Таму прымяняецца змешванне кармоў у розных прапорцыях у залежнасці ад матэрыялу, прызначанага на сілас.

Інж. М. СУХАЖЭБРСКІ

Трыбуна чытачоў

(Працяг са стар. 2)

якіх натуральна і проста вырасла яго паэзія.

І вялікі сэнс ёсць у тым, што іменна гэтыя ўражанні з свайго дзяцінства і захапіў паэт, збіраючыся ў падарожжа па Еўропе і далёкіх «заморскіх краінах». І таму на чужой зямлі паэт застаецца сынам сваёй краіны, чалавекам народнага погляду на акружаючае, бясконца аддадзеным родным карэнням, якія ўзгадавалі яго на бацькоўскай глебе.

Лірычны герой «замежных» вершаў Максіма Танка глядзіць на свет вачыма працоўнага чалавека, аднаго з тых, хто на працягу стагоддзяў ствараў перадавую гуманістычную культуру чалавецтва. Культура для Танка — не мёртвыя камені, не «лаўка старажытнасцей», а жывы, няспынны працэс развіцця і роста, і сам ён — не бяздзейны турыст, не збіральнік антыкварных цікаўнасцей, а творца духоўных каштоўнасцей, актыўны змагар за людское шчасце.

Вось адзін з вершаў, найбольш характэрны для сённяшняга Танка.

...Рым. Сонечны летні поўдзень. У гурце манашак, быццам ценяў, пад манатонную музыку касцельных звонаў, паэт заўважыў адну, «якая мае не больш, хіба, як сямнаццаць маяў», і вусны яго пачалі міжвольна складаць малітву, але не божай мацеры, а гэтай патоптанай і паганьбаванай жаночай прыгажосці. «Як танцавалі б ножкі такія!» — уздыхае паэт. «О, як бы жалі рукі такія!» — дадае ён строчкай ніжэй. І нарэшце: «О, як кармілі б грудзі такія!» Але толькі ўсё ўпустую, усё дарэмна. Кожнаму слову паэта, кожнаму подыху, які быццам стогн, вырываецца з яго грудзей, па-ранейшаму пануры, усё так жа мёртвенна - аднастайна ўторыць замагільная музыка звонаў: Ave Maria!..

Цудоўны верш! Ён прасякнуты непадробленым, шчырым болем за чалавека і адначасова невычарпальнай верай у яго...

Незвычайна шырокая «геаграфія» паэзіі Максіма Танка. Хіба не памылімся, як скажам, што гэта геаграфія зямнога шара.

На Гібралтары, мінаючы крэпасці, склады, караблі з пушкамі, скіраванымі на Афрыку, паэт напісаў вельмі ёмкія па сэнсу строкі пра «чорны, як порах, сухі кантынент.»

Паэт бачыў новы Кітай і прысвяціў яму цыкл вершаў, у якім замалёўкі сучаснасці суседнічаюць з вольнымі паэтычнымі імправізацыямі на тэмы старажытнага кітайскага мастацтва і паэзіі.

У Парыжы савецкі паэт, прайшоўшы ў юнацтве суровую школу рэвалюцыйнай барацьбы, наведаў Пэр-Лашэз, магілу камунараў, і склаў у іх гонар урачыста - смутны рэквіем. У Грэцыі ён ушанаваў памяць слаўнага героя - камунара Беланіса, аддаўшага жыццё за свабоду Элады.

Танк бачыў Амерыку: ён пабываў у якасці члена дэлегацыі Беларускай ССР на адной з Ансамблей ААН. Танк напісаў пра Амерыку шмат вершаў, у якіх спалучаецца рэзкае непрыйманне свету буржуазнай «цывілізацыі» і добрае разуменне ўсяго, чым жыве працавіты мірны амерыканскі народ.

МАКСІМ ТАНК

У сваіх новых вершах Танк па-ранейшаму ўзвышана рамантычны. Калі сучасны паэт, падобна, як легендарны Адысей, звяртаецца да «бога паэзіі»: «Хутчэй карабель мой на ўсход павярні ты», дык у самім характары гэтага звароту, у рамантычнай яго «грандыёзнасці» адчуваецца несумненны ўплыў Адама Міцкевіча. І нас, чытачоў, зусім не бянтэжыць «свавольства» паэта, пераўтварыўшага сучасны камфартабельны цеплаход у рамантычны карабель часоў арганаўтаў. Пераўтварэнні такога рода — прыкмета стылю, не менш заканамернага, чым, скажам, стыль бытавога сюжэтнага апавядання, якім, дарэчы, таксама па-майстэрску валодае Максім Танк.

Творчасць Максіма Танка — яркая старонка беларускай савецкай паэзіі. Аб чым не пісаў бы Танк, ён па-сапраўднаму натхнёны, і мера яго разумення рэчаў, падзей заўсёды высокая, патэтычная ў лепшым сэнсе гэтага слова. Танку чужы дагматызм ва ўсіх яго праявах. У яго шырокі выбар жанраў, відаў верша і страфічных форм. Ён чалавечны і добры дабратой новага свету. Ён паэт, добры паэт, і гэта, урэшце, галоўнае!

Г. БЯРОЗКІН
літаратурны крытык

Першае знаёмства з Беласточчынай

Працаўнікі прамыслова-гаспадарчага праўлення «Бэтэска» ў Варшаве ведаюць добра аб тым, што іх прадпрыемствам кіруе Галоўнае Праўленне Беларускага Таварыства ў Беластоку, а таксама, што ў Гайнаўцы знаходзіцца аддзел «Бэтэскі», прадукуючы драўляныя вырабы. Аднак толькі лічаныя асобы з «Бэтэскі» ў Варшаве пабывалі на Беласточчыне.

Таму з мэтай бліжэйшага азнаямлення сваіх працаўнікоў з Беласточчынай была запланавана дырэктарам Ластаўкай двудзённая экскурсія.

Зразумела, што найвольш ачаравала экскурсантаў шумлівая Белавежа. Знаёмства з музеем, наведанне зуброў у народным парку, а самае галоўнае — даўжэйшы адпачынак у ценю дрымучага лесу — гэта сапраўды незабыўныя хвіліны.

Начлег у Беларускім ліцэі ў Гайнаўцы і раніцай далейшы напрамак падарожжа — Беласток. Па дарозе знаёмства з вёскамі: Трасцянка ў Гайнаўскім і Альшанка ў Беластоцкім паветах. Асабліва выклікалі здзіўленне ў варшавякаў хлебныя печы, якія ўбачылі тут першы раз у сваім жыцці.

Позним вечарам аўтобус спыніўся на панадворку «Бэтэскі» ў Варшаве. Сярод агульнай весялосці хвіліны развітання. Кожны ўдзельнік экскурсіі павёз дамоў шмат прыемных уражанняў з пабыўкі на Беласточчыне.

Карысная экскурсія наблізіла да працаўнікоў «Бэтэскі» нашыя родныя мясціны, аб якіх раней толькі шмат чулі ад свайго дырэктара. **В. Ш.**

Справы з лесам

У Ляўкове многа знішчана лесу за апошніх некалькіх гадоў. А асабліва, калі возьмем лес, што на захад ад чыгункі Семяноўка — Нараўка. Тут ён быў знішчан амаль дашчэнту: засталіся дзве лысыя палянкі і пясчаны ўзгорак. Вецер нясе ад яго пясок і прысыпвае сумежнае поле. Аднак і тут становішча мяняецца. Гаспадары ўсё больш пачынаюць садзіць лес. З кожным годам расце попыт на саджанцы сасонак. Якраз паабапал той жа дарогі, якой людзі раней ездзілі рубіць лес, цяпер расце стройны маладняк. Уласнікамі яго з'яўляюцца перадавікі ў пасадцы лесу ў Ляўкове Мікалай Леўчук і Сяргей Янель. Пачынанне гэтых гаспадароў, несумненна, пахвальнае, карыснае і з'яўляецца прыкладам для ўсіх другіх сялян.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

ДАРОЖНЫЯ ВЫПАДКІ

Хваля няшчасных дарожных здарэнняў усё яшчэ не спыняецца. Міліцыйны кантроль дарожнага руху у днях ад 23.08. да 27.08. б.г. запісаў на Беласточчыне 11 няшчасных выпадкаў. Найбольш нешчаслівым аказаўся дзень 29 жніўня, у якім здарылася аж 4 выпадкі.

Да прычын гэтых няшчасных выпадкаў, між іншым, трэба залічыць тэхнічную няспраўнасць машын і непрыпісовую язду. Няспраўным, напрыклад, матацыклам грам. Леў Грыгарук са Шчытоў (Бельскі павет) наехаў у Бельску на 82-гадовага Міхася Себясевіча з вёскі Аўгустова, а шафёр Сцяпан Сцепановіч з Беластока разбіўся насмерць у выніку сутыкнення з другім грузавіком пры няправільнай яздзе насустрач.

(вр)

Вёска Сушча

Вёска Сушча ляжыць над самай ракой Нарвай. Жыве тут 35 гаспадароў. Амаль усе дамы крытыя чарапіцай і забяспечаныя грамаадводамі. Трэба сказаць, што жыхары вёскі Сушча жывуць ненайгорш. Вуліцу цяпер у вёсцы пашырылі і забрукавалі. У вёсцы ёсць крама, дзе прадаўшчыком з'яўляецца Паліх Уладзімір, які ўжо працуе многа год. Гэта сумленны і добры прадаўшчык. Школы ў Сушчы няма. Дзеці ходзяць да школы ў суседнюю вёску Круглы Лясок.

Віктар Харкевіч
Старое Ляўкова

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.

Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.

Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.

Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO 1-5-100024

Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

Nakład 5000 Bltk F-3

ПРАГРАМА
на 10 — 16.IX.1962 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Historia jednego myśliwca" (polski), 11—13. „Historia żółtej ciżemki" (polski), 14—16.

Навасады
„Dziś w nocy umrze miasto" (polski), 15—16.

Нараў
„Dziś w nocy umrze miasto" (polski), 12—16.

Нараўка
„Drugi człowiek" (polski), 12—16.

Чаромуха
„Baza ludzi umarłych" (polski), 11—13. „Komedianty" (polski), 14—16.

Чыжы
„Kwiecień" (polski), 12—16.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Czas przeszły" (polski), 12—14.

Бранск
„Wolne miasto" (polski), 11—13. „Dwaj panowie N" (polski), 14—16.

Гродзіск
„Dotknięcie nocy" (polski), 15—16.

Орля
„Czas przeszły" (polski), 12—16.

Райск
„Zuzanna i chłopcy" (polski), 12—16.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Eroica" (polski), 11—13. „Popiół i diament" (polski), 14—16.

Міхалова
„Historia jednego myśliwca" (polski), 11—13. „Rzeczywistość" (polski), 14—16.

Супрасль
„Eroica" (polski), 11—13. „Jutro premiera" (polski), 14—16.

Чорна Беластоцкая
„Za wami pójdą inni" (polski), 11—12. „Człowiek na torze" (polski), 13—14. „Warszawska premiera" (polski), 15—16.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Godziny nadziei" (polski), 11—13. „Komedianty" (polski) 14—16.

Нурэц
„Domek z kart" (polski), 11—13. „Rancho Texas" (polski), 14—16.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Marysia i krasnoludki" (polski), 11—13. „Dwaj panowie N" (polski), 14—16.

Сухаволя
„Popiół i diament" (polski), 11—13. „Historia jednego myśliwca" (polski), 14—16.

Шудзялава
„Wyrok" (polski), 12—16.

Янаў
„Ewa chce spać" (polski), 11—13. „Rzeczywistość" (polski), 14—16.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Zaduszki" (polski), 15—16.

Ружаны Сток
„Nafta" (polski), 15—16.

У днях 10 — 16.IX. у мясцовасцях Мілейчыцы, Кляшчэлі і Новы Двор фільмы высвятляцца не будуць.

(Працяг са стар. 3)

— Прынамсі адпачнём! — задаволена сказаў Шульц.

— Цалкам з вамі згодны, Шульц! — згадзіўся Генрых.

Генрых заплюшчыў вочы і, расшпіліўшы каўнер сарочкі, адкінуўся на падушку. Шульц зрабіў тое самае.

Хвілін за пяць пачулася роўнае, спакойнае дыханне обер-лейтэнанта. Добра натрэніраванае дыханне нічым не выказвала, што ён не спіць, а з-пад не зусім шчыльна стуленых павек уважліва сочыць за сваім візаві. Вось Шульц клыпнуў павекамі раз, другі. Паўадкрыў шпаркі вачэй. Яго напружаны позірк абмацвае твар Генрыха.

Генрых расплюшчвае вочы і на ўвесь рот пазяхае.

— Чорт вазьмі, і спаць хочацца, і адчуваю, што не засну, — скардзіцца ён Шульцу, які таксама робіць выгляд, што прачнуўся.

— А вы раздзеньцеся, — раіць той.

— А вы чаму не спіце і чаму не раздзяваецеся?

— Я прывык спаць адзеты, — адказвае Шульц і заплюшчвае вочы.

І зноў доўгая паўза. Генрых пачынае адчуваць, што засынае. Не, ён сёння спаць не мае права! Генрых падымаецца і націскае на гузік званка.

— Моцнай чорнай кавы! — кідае ён праваднiку,

190

калі той з'яўляецца ў дзвярах.

— Барон, што вы робіце! Каву на ноч? — голас Шульца гучыць клапатліва.

Праваднік прынёс каву і моўчкі паставіў на стол. Генрых раскрыў томік Мапасана. П'е памалу. Адпіўшы глыток, ён робіць доўгую паўзу і з вялікай цікаўнасцю чытае кніжку.

— Вы збіраецеся цэлую ноч не спаць? — не вытрымлівае Шульц.

— Не!

— Чаму?

— Якраз таму, што вы выяўляеце да гэтага вялікую цікавасць, маёр!

Шульц цяжка ўздыхае і адкідваецца на спінку сядзення. І ў гэты час у вагоне чуецца такое знаёмае і такое трывожнае: «Ку-ку! Ку-ку! Ку-ку!»

У цягніку, дзе ўсё спыніла дыханне, чуецца голас дыктара:

— Увага! Эскадрылля англа-амерыканскай авіяцыі з боку Ламанша перарэзала паветраную граніцу Францыі.

Генрых адзявае шапку, хавае палявую сумку на грудзях пад мундзірам. Ён глядзіць на Шульца і ловіць яго ўстрывожаны позірк. Відавочна, нейкая неспадзяваная думка ўзнікла ў галаве маёра, бо вочы яго пачынаюць блішчаць.

— Увага! Увага! Эскадрылля трымае напрамак на Дзіжон. Цягнік спыняецца. Усім выйсці з вагонаў

191

і легчы абапал чыгункі! — загадвае дыктар.

Генрых падбягае да выхада і адчувае на сваёй шыі гарачае дыханне Шульца. Тады ён адступае ўбок.

— Вы старшы, вам выходзіць першаму!

— Вы госць!

Не зважаючы на сур'ёзнасць абставін, Генрыха пачынае разбіраць смех. Схапіўшы Шульца за руку, ён разам з ім скача з вагона. Абое бягуць уздоўж чыгункі, усё яшчэ трымаючыся за рукі, потым ссоўваюцца з нахілу і залягаюць у раўчуку, галавамі адзін да аднаго.

Чуваць шум авіяматораў. Ён узрастае, набліжаецца. Генрых падымае галаў. Яго позірк падае на руку Шульца. Яна на кабуры.

— Гер Шульц! Вы, здаецца, збіраецеся пісталетнымі выстраламі адагнаць варожыя бамбардыроўшчыкі?

— Не, барон, я збіраюся страляць у вас! — хрыпіць Шульц і выхоплівае з кабуры пісталет. Свішчуць бомбы, яны заглушаюць усе гукі...

*

Раніцай генерал - маёр Толе атрымаў тэлеграму: «Сёння досвіткам у час налёту варожай авіяцыі загінуў ваш ад'ютант і мой даўнейшы сябра маёр Шульц шчыра спачуваю обер-лейтэнант барон фон Гольдрынг».

(Працяг за тыдзень)

192

МІМАХОДАМ

Зоркі не напрошваюцца на тое, каб іх узносілі да нябёс.

*

Кватэра яго была ўзорам усіх выгод. Мыла бялізну за яго машына, убіраў за яго пыласос, і нават жыў за яго ў кватэры іншы.

*

Добрае апавяданне павінна быць кароткім, дрэннае — яшчэ карацейшым.

*

Барабан можа заглушыць увесь аркестр, але не можа замяніць яго.

*

Калі ты не здолееш знайсці сябе, як жа цябе знойдуць іншыя?

*

Нагружаны карабель ледзь узвышаецца над вадой, пусты — ганарыста высіцца над ёю.

*

Колькі часу ні губляем, а гадоў усё прыбаўляецца.

*

Ніколі ў жыцці не сядзеў за сталом. Заўсёды засядаў за ім.

— Ало, гэта памылка, пазвані заўтра!

БАБУЛЯ І ЎНУЧАК

Унучак да бабулі: — Давай, бабуля, будзем гуляць у заапарк. Я буду мядзведзем, а ты будзеш кідаць мне цукеркі.

Прыслаў **Расціслаў Бірыцкі**

* * *

ВЫЙШЛА ЗАМУЖ

Дачка выйшла замуж за незнаёмага хлопца так, што і родныя бацькі не ведалі. Праз нейкі час аднак бацькі даведаліся аб гэтым. Тады маці пытае дачку:

— Няўжо ты, дачушка, згадзілася выйсці замуж за незнаёмага чалавека? З-за такой лёгкадумнасці ты можаш сапсаваць сабе ўсё жыццё!

— Што ты, мама! Выйсці замуж на ўсё жыццё? Ні ў якім выпадку!

Прыслаў **Аляксандр Харкевіч**

МАРСКАЯ АПОВЕСЦЬ

Ледзь карабель паспеў выйсці з порту, як пачалася бура. Пасажыры — 12 асоб — з'явіліся вечарам да стала ў даволі мізэрным выглядзе. Вырашыўшы падбадзёрыць іх, капітан сказаў:

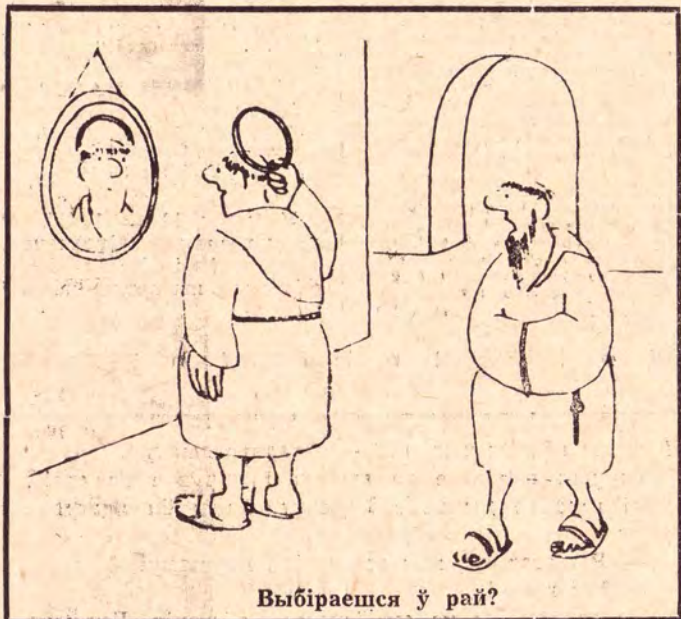
— Вітаю ўсіх нашых дванаццаць пасажыраў і жадаю ім прыемнага падарожжа. Я рады бачыць навокал сябе адзінаццаць радасных твараў... Мы ўсе восем змесцімся за гэтым сталом, але пакольк нас засталося чацвёра, дык ці не згуляць нам у карты? Прапаную, каб мы абое выпілі па кілішку ў мяне ў каюце. Сцюард! Убярыце са стала, я не люблю вячэраць у адзіноцтве.

П'ЯНІЦЫ

Прыснілася п'яніцы, што п'е віно. Але яно было так халоднае, што вымушаны быў яго падагрэць. Калі пачаў грэць віно, раптам прачнуўся.

— Ах, каб цябе ліха, — падумаў. — Чаму я не выпіў яго халодным!

Прыслаў **Віктар Сцепанюк**

Выбіраешся ў рай?

ПРЫЗНАЛІ...

Ну проста пеўня не пазнаць —
Так грэбень стаў ён задзіраць.
Яго хахлатка з гусаком
Прызналі лепшым спеваком.

П. Шыбут

СКАРБ

— Зося, ты найбольшы мой скарб!
— Дык ты такі бедны?

Прыслала **Галіна Сарачынская**

Без слоў.

ЗАЛАЖЫЎСЯ

— Чаго ты, Васіль, тут каля рэчкі стаіш?

— Я залажыўся са Сцяпанам, што не вытрымае ў вадзе больш як дзве мінуты, а прайшло ўжо звыш паўгадзіны, а ён яшчэ не выплыў.

Прыслаў **Віктар Баран**

ПРАГРЭС

— Не, я не задаволены сваёй апошняй кнігай, — гаворыць малады ганарысты раманіст вядомаму пісьменніку Полю Валеры.

— Ну што вы, яна таксама добрая, як і папярэдняя, — адказвае Валеры. — Проста ў вас густ становіцца лепшы.

ПАМІЖ МОЛАДДЗЮ

Калісьці: Дачка, выбіраючыся на службу ў горад, кажа:

— Мама, паднясіце мне клуначак. Няхай людзі падумаюць, што ў мяне ёсць служанка.

Сёння: Сын, ад'язджаючы ў горад на работу, кажа:

— Мама, дайце я сам панясу чамадан. Не хачу, каб мяне маміным сынком называлі.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

По просьбе Галены Бажэнка з Валілаў Беластоцкага павета змяшчаем сучасную савецкую песню.

Куда бежишь, тропинка милая?

Слова А. Пришельца Музыка Е. Родыгина

Куда бежишь, тропинка милая,
Куда зовешь, куда ведешь?
Кого ждала, кого любила я,
Уж не догонишь, не вернёшь.

За той рекой, за тихой рощицей,
Где мы гуляли с ним вдвоем,
Плывет луна, любви помощница,
Напоминает мне о нем.

Была девчонка я беспечная,
От счастья глупая была.
Моя подружка бессердечная
Мою любовь подстерегла.

И отняла его, неверного,
У всех счастливых на виду,
Ох ты, печаль моя безмерная,
Кому пожалуюсь пойду?

Куда, куда, тропинка милая,
Куда зовешь, куда ведешь?
Кого ждала, кого любила я,
Уж не догонишь, не вернешь.

Гісторыя з апельсінам

Калі вы сустрэнеце дзяўчыну, у вачах якой адлюстроўваюцца зоркі, з голасам пяшчотным, бы мармытанне лясного ручайка, з фігурай, якая ўладае заходнім і ўсходнім паўшар'ямі, тады безадгаворачна здавайцеся ў палон. Не капрызьце, інакш лёс не выбачыць вам гэтага.

Міхась быў хлопцам са сфарміраванымі поглядамі. На прадстаўніц слабога полу паглядваў згары і ведаў, што жыццё — гэта латарэя, у якой з моладу трэба выбіраць выйгрышны білет.

Навучаныя прамаці Евай, дзяўчаты цярпліва плятуць сеткі, рыхтуючыся злавіць назначанага хлопца. Міхась ведаў, як, са спрытам зайца, абыходзіць расстаўленыя западні. Ведаў таксама, што калі неабходнасць прымусіць увесці ў хату доўгавалосую істоту, дык уласную свабоду трэба прадаць як найдаражэй.

Зразумела, сябры Міхася даўно пераажаніліся, а калі некаторыя жартавалі, маўляў, калі ты, Міхась, станеш на шлюбным коўрыку, той адказваў:

— Няма неабходнасці, у мяне ўсе сябры жанатыя. Усялякай ягадзе свой час. Таму прыйшоў дзень, калі лёс пажартаваў над Міхасём.

Аднойчы ў кааператыўнай сталоўцы да століка Міхася падсела Яна.

Дзяўчына была створана з букета кветак. Белізну твару запазычыла ў лілеі, румянец — у ружы, губы далі ёй два пялёсткі флёкса, апошняе даварылі сарваныя браткі.

Пры першым позірку на дзяўчыну Міхась успалымнеў жаданнем парапараваць ёй стаптаныя абцасы, паліць ёй печку і выносіць пані. Далейшае існаванне без гэтай дзяўчыны здалося немагчымым.

— Вы Мадонна з Галілеі, — прашаптаў у экстазе Міхась, нахіліўшыся да дзяўчычы.

Тая, страсянуўшы галавою, засупярэчыла:

— Памыляецеся, я Маруся, і не з галерэі, а з пэгээр.

— Я гатоў вам аддаць сваё сэрца, паўтары тысячы пенсіі і ключ ад кватэры, — запрапанаваў Міхась.

— Ключы маю ўласныя, зарабляю больш, а сэрца... я вегетарыянка, — адказала дзяўчына.

— Вы аграном?

— Не, кірую 40 конямі.

— Брыгадзір канюшні, — здагадаўся Міхась.

— Мае коні сталёвыя, я трактарыст, — сказала дзяўчына, заканчваючы абед і паглядваючы на гадзіннік.

— Дазвольце нашу сустрэчу адсвяткаваць, як гэта робіць у вялікіх гарадах. Вып'ем па бакалу віна і закусім паўднёвым плодам, у якім арамат закансерваваны з сонечнымі праменнямі.

З гэтай прапановай Міхась палажыў перад дзяўчынай апельсін і на крылах натхнення панёсся ў буфет за віном.

Буфетчыца, абыякавая да нецярплівасці Міхася, напаўняла піўныя кубкі, не паспяваючы абдзяліць жадаючых. Пасля доўгай асады буфетнай стойкі, Міхась урачыста вяртаўся, несучы, бы жазло перад сабою пляшку віна.

Столік стаяў на сваім месцы, але дзяўчына знікла.

На абрусе ляжалі апельсінавыя лупінкі.

Здараюцца няўдачы ў нашым жыцці, грамадзяне, і з апельсінамі і без фруктаў.

Дзядзька Лявонь